

Öğrenmeyi öğrenme

İlgili haber,

- Yayın İsmi: **Star**
- Yayın Tarihi: **25.09.2006**
- Sayfa: **7**
- Tiraj: **315000**
- Yayın Türü: **Ulusal Gazeteler**

[Görüntülemek için Tıklayınız](#)

Şeref OĞUZ

serefoguz@stargazete.com

Öğrenmeyi öğrenme

Okulu ile başı dertte olanların yardım taleplerine karşı getirilen en yaygın öneri şuydu; "daha çok çalış!" Son 20 yılda bu söylem değişti. Moda haline getirilmiş yeni slogan ise şu; "öğrenmeyi öğren!"

Beyaz Nokta Gelişim Vakfı Başkanı Tınaz Titiz, bu her iki önerinin de "ne yazık ki" altının boş olduğunu, "doğru fakat işe yaramaz"lığını savunuyor. Bilginin, diğer üretim faktörleri yanında "tamamlayıcı" vasfının ötesine taşarak bizzat kendi başına üretim faktörü haline gelmesi, bilgi edinme ve öğrenme gibi kavramları, yeni baştan düşünmemize yol açtı.

Daha fazla bilgi üretip daha fazlasını tüketir hale gelince, yeni ekonomik düzenin çarklarını çevirebilmek adına, öğrenme becerisini geliştirme, iddialı ulusların derdi halini aldı.

Bu noktada ülkemizin saygın sivil toplum örgütlerinden Beyaz Nokta Gelişim Vakfı, yayınları ve etkinlikleriyle bu işi kendine görev edinmiş durumda. İstanbul'da düzenledikleri sempozyumu dün yazmıştım. Bugün de hayati önem taşıdığına inandığım bazı noktaları aktaracağım:

Düşünün kişiler dünyaya -kalıtsal mirasları nedeniyle-, kendi ayakları üzerinde durabilmeye programlı olarak gelirler; duramayanlar yok olur ve yine durabilenler kalır. Bunu da "öğrenme" yoluyla yaparlar. Bu onların o denli hücrelerine işlemiştir ki, yaşadıkları her saniye bedenleriyle, tek tek organlarıyla, akıllarıyla ve ruhlarıyla öğrenirler. Bu o denli doğaldır ki hiç kimse bunun "öğrenme" olduğunu düşünmez bile.

Bu doğallığın ardındaki güçlü neden, varlığını sürdürebilmek için duyduğu "ihtiyaç"tır.

Eğitim kurumları ise -tarih boyunca- ege-men kılınmış doğruları benimsetmek amacına sahiptir. Bunu "öğretme" yoluyla yaparlar, çünkü ardındaki neden "bireysel ihtiyaç" değildir. Bunun yapılabilmesi, genetik mirasın (öğrenme) bastırılıp kontrol altına alınabilmesine bağlıdır. Bu -bir ölçüde- anlaşılabilir. Ama ya ölçü kaçarsa! O durumda zamanla, öğrenebilme yeteneğinin donması, onun yerini "öğretilme bağımlılığı"nın alması kaçınılmazdır.

İşte bize olmuş olan budur! Buna "öğrenilmiş çaresizlik" deniliyor!

Öğrenilmiş çaresizliğe düşmüş: Lise ve üniversite mezunları, kadın ve erkekler, kentliler ve köylüler, şirketler ve grup şirketleri, sektörler, ve bütün bir toplum. Okul-aile-toplum etkileşerek bağımlı, zayıf, muhtaç insan yetiştiriyor.

Beyaz Nokta Gelişim Vakfı'nın bu aşamada bir iddiası var: Bütün bunlar karşısındaki iddiamız, donmuş genetik mirasımız olan öğrenilebilirlik yeteneğimizin tekrar harekete geçirilebileceğidir. Ancak böylelikle, ayakta durabilmek için: Torpil aramayan gençler, eğri yollara sapmak durumunda kalmayan bireyler, kendisine istisna yapılmasını beklemeyen şirketler mümkün olabilir. Ya da daha kısacası: Ayakta duramayan bireylerden oluşmuş, ayakta durabilen bir toplum olmaz. Türkiye medeni toplumlarla arasındaki açıkları, kendi doğrularını "öğretmek" değil, bireylerin kendi ihtiyaçlarını "öğrenmeleri"ne ortam hazırlayarak kapayabilir. "Bugün gençlerin 1 numaralı sorunu nedir?" denilse cevap şu olmalıydı: Kendi ayakları üzerinde duramamak, çeşitli 'protezler' peşinde koşmak/belki de koşmaya mecbur kalmak! Ayakta duramamanın pek çok türü var: İşsizlik, bu "kendi ayakları üzerinde duramamak" hastalığının semptomlarından yalnızca birisidir. Gençlik yıllarında işsizlik olarak ortaya çıkan bu hastalık, başka alanlarda, mesela: Eğitim yaşamı sırasında kopya çekmek, çalışma hayatında yardımla yükselmek, iş hayatında teşvikle ayakta durabilmek, toplum olarak sürekli kurtarıcı beklemek gibi formlarda ortaya çıkıyor. Ama hastalık hep aynı: Kendi ayakları üzerinde duramamak! Terör örgütlerine tetikçilik yapanların çoğu da, ayakları üzerinde duramayanlar arasından yerli-yabancı profesyonellerce aldatılan kişilerdir. Buradan basitçe şu 2 sonuç çıkarılabilir: Nüfusumuzun önemli bir bölümü protez kullanıcısı ya da en azından arayıcısıdır. Bu eğrilikle başa çıkabilmek için öncelikli önlem, insanımızın kendi ayakları üzerinde durabilme becerisinin geliştirilmesidir.

Tınaz Titiz, "Türkiye'nin terör mücadelesinin silahsız ayaklarından birisi bu olsun" diyor. Türkiye'nin işsizlikle mücadele politikasının ayaklarından birisi de bu vizyon olsun.

Eğer yüksek öğrenilebilirliğimize ve her sorunun öğrenmekle bağlantılı olduğuna ikna oldu isek: Kim nerede uygulayacak ise, orada bir eğitim merkezi bulunup yerel imkanlarla bu işe uygun hale getirilebilir. Merkezi fonksiyonlar için küçük meblağlar da bir şekilde bulunur. Böylelikle tüm Türkiye'yi ayağa kaldıramaz mıyız?

Mevcut insan yetiştirme sistemimiz "eğitim", "eğmek" eylemine dayanıyor.

Yeni paradigma ise: dik durdurmak (kendi ayakları üzerinde dik durdurmak)

Zaten yabancı dildeki eğitim sözcüğü karşılığı olarak, "Education (İdücere) dik durdurma" kullanılması ilginç değil mi?